

Eesti Postimehe lisis „Missions-Leht” 1900 ilmunud ülevaade Vene riigi evangeeliumi luteri usu koguduste abikassa tegevusest 1899. aastal seoses eestlastega. Peterburi kubermang: Teškovo (Teschkowa), Markovo (Markowa), Kolpino, Jamburg (Jamburi). Pihkva (Pihkwa). Omski pastor Blumberg. Omski kubermang: Akmolinski maakond: Kseniemskoje uus eesti asundus (20 peret). Kovaljovo (Kowalewo) koloonia. Tomski kubermang: Orava eesti asundus. Tobolski kubermang: Tara maakond: eesti asundused Jurjevski (Jurgowski), Suur-Selim (Bolsche Selinski), Sulzi (?), Lilleküla (Lilaiski) ja Eesti (Estonski) küla. Jenissei kubermang: Ülem-Sujetuki (Werhai-Sujetuki) eesti asundus. Simbirski kubermang: eesti asundused Tšistoje Polje (Tshistoe Pole) ja Svetloje Ozero (Swetloe Osero). Simbirski pastor Leyst. Taga-Kaukaasia: Suhhumi (Suhum-Kale), Linda, Estonia (Estonskaja). Novorossiisk (Noworossiisk) (150 eestlast). Aserbaidžaan: Balaxani (Balachany). Saratovi kubermang: Novoaleksandrovka (Nowo-Aleksandrowka). Eesti- ja Liivimaa kogudused. Digiteeris A. Aule, kirjaviis muutmata.

Eesti Postimehe Missioni-Leht (nr. 12), 21. detsember 1900, lk. 89–90

Wene riigi Ew. Luth. usu koguduste abikassa

on nüüd omad täielikud aruande-raamatud mööda läinud 1899. aasta kohta välja andnud. Selle aruande põhjusel on kõigis wiies Wene riigi Ew. Luth. usu konsistoriumikonnas sissetulek ja väljaminek järgmine olnud:

Konsistoriumi-ringkond	Sissetulek	Wäljaminek
Peterburi	43,035 rbl.	33,833 rbl.
Moskwa	16,920 rbl.	31,135 rbl.
Kuuramaa	10,704 rbl.	11,793 rbl.
Liiwimaa	22,687 rbl.	15,334 rbl.
Eestimaa	11,037 rbl.	10,928 rbl.
	103,383 rbl.	102,023 rbl.

Abikassal on Wene riigis üks pääkomitee ja 22 abikomiteed. Nende aruanne- test tahame ükspäinis seda oma lugejatele ette panna, mis *Eestlaste* kohta käib. Selle juures tähendame, et meil sellegipärast mitte wõimalik pole iga wiimast abi üles lugeda, mis Eestlastele osaks saanud, waid ainult seda, mis meile silma puutub.

Peterburi ringkonnas saiwad: Teschkowa Eesti koguduse õpetaja 600 rbl., Markowa koolmeister 160 ja Kolpino koolmeister 60 rbl.

Narwa ringkonnas: Narwa Eesti kool 50, Jamburi kool 150 ja Pihkwa kool 50 rbl.

Moskwa ringkonna komitee piirid on kõige laialisemad ja tema kogudused kõige waesemad, sest et tema alla ka Siberi kogudused käiwad. Aruanne räägib siin, rohkesti Eestlastest. *Omski* õpetaja *Blumberg* Lääne-Siberis teatab, et

sääl üks uus Eesti asutus, *Kseniemskoje*, Akmolinski kreisis 20 perega on juurde tulnud. Ka *Kowalewo* nuhtluse-asutust on õpetaja vaatamas käinud ja sääl Eestlastele Jumala armu andnud.

Arwata 3 aasta eest asutati *Tomski* kubermangu *Orawa* asutus, mida Omski õpetaja vaatamas käis. Küla on 25 wersta Krutschi raudtee-jaamast kaugel ja sääl elawad 55 Eesti perekonda. Need inimesed on sinna Wõrumaalt välja rändanud; nad lootsiwad sääl kulla-mägesid leidwat, aga nad näewad nälga. Kolme aasta jooksul ei ole nad leiba näinud, sest see jahu, mis nad kroonu käest saawad, on nii vähene, et nad seda ainult supiks keedawad. Ehitamiseks antud palgid müüwad nad enamisti ära, et nende eest toidust osta. Nad elawad sawist onnides. Mitmed tahaksiwad kodumaale tagasi tulla. Minewal suwel oli põua pärast wiljaikaldus. Waimuelu läheb tagurpidi. Koolmeistrit neil ei ole, kes neile jutlust loeks ja nende 40 last koolitaks. Neil pole koolimajagi.

Tobolski kubermangus on *Tara* põlises metsas 12 uut asutust juurde tulnud 1700 Ew. usulisega. Nende hulgas on Eesti asutused: 1) *Jurgowski* 58 hinge, 2) *Bolsche Selinski* 139 h., 3) *Sulzi* 32 h., 4) *Lilaiski* 134 h. ja 5) *Estonski* 136 h., kokku 499 Eestlast. Et sinna kirikuid ja koolimajasid tarwis läheb, on iseene-
sest mõista.

Werhai-Sujetuki asutuse köster-koolmeister sai abikassa poolt 150 rbl.

Kasani ringkonnas on *Simbirski* õpetaja *Leysti* juhatuse all ka 2 Eesti asutust: *Tshistoje Pole* ja *Swetloe Osero*. Esimese koolmeister sai 180 ja teise koolmeister 100 rbl. abi. Rõõmustaw on, et siin abikassa töö wilja näha on. Hiljuti sai siin palwe- ja koolimaja walmis ning nüüd on osawõtmine pühapäewasest jumalateenistusest elawaks läinud. Inimesed, kes enam kui 20 aastat kogudusest eemal olnud ja usumäratsejate poole hoidnud, on nüüd ustawad koguduse liikmed.

Tiflise ringkonnast teatatakse, et *Suhum-Kale* linna ja tema naabri-asutuste (*Linda*, *Estonskaja* jne.) Ew. usulised enesele üht kirikut soowiwad, kui *Batumi* õpetaja ükskord kuus Saksa ja Eesti keeli jutlust wõiks pidada. *Estonskaja* koolmeister saab 50 rbl. abi.

Baku ligidal *Balachany*s oleks ka hädasti Jumala koda tarwis, aga maad osta ei saa, sest et see kiwiõli-hallikate pärast hirmus kallis on. Õpetajal on ka siin väga raske, sest et ta Saksa, Rootsi, Soome, Läti ja Eesti keeli peab jutlust pidama.

Noworossiiski linnas elab 150 Eestlast ja kahes asutuses weel 650 hinge. Kirikut ei ole.

Saratowi kubermangu *Jagodnaja Poljana* kihelkonna *Nowo-Aleksandowka* küla Eesti koolmeistrile maksis abikassa 90 rbl.

Põhja-Liwwimaa (Eesti jaoskonna) komitees korjasiwad 48 kogudust 4611 rbl., s. o. 172 rbl. rohkem kui aasta eest. Enam kui 500 rbl. andis *Jurjewi* (*Tartu*) ülikooli kogudus, enam kui 400 rbl. säälse *Jaani* ja *Pärnu St. Nikolai*, enam kui 300 rbl. *Kodawere*, enam kui 200 *Urwaste* ja enam kui 100 rbl. 9 kogudust.

Alla 20 rbl. andsiwad ainult Hargla ja Karula kogudused. Eestikeelsed lendlehed on rohkesti sissetulekut kaswatanud. Et aga ka teiste asjade tarwis lendlehtedega raha korjatakse, siis on mõned kogudused muul wiisil abikassa hääks tööd teinud. Kodaweres, näituseks, maksab iga armulaual käija paar kopikat abikassa hääks, Jaagupis, Rõuges ja Rāpinas käiwad wöormündrid peresid kaudu korjamas ja Põltsamaal ning Otepääs on iseäralikud abikomiteed ametisse astunud.

Abi andis ringkonna komitee 2010 rbl., nimelt Jurjewi abiõpetajale (150), Wõru (300), Ruhja (160), Häädemeeste (500) ja Testama (550) õpetajale, ka waestekoolidele Jurjewis (150), Mustwees (50), Wõrus (50), Wiljandis (50) ja Häädemeeste köstrile (50). Peterburi pääkomitee andis weel 1010 rbl. Wõru, Puhja ja Häädemeeste õpetajatele. „Koguduste-jaotamise kassast” sai weel Kõpu kogudus 1000 rubla (õpetajale 500 ja kirikumõisa ehitamiseks 500), Wiljandi abiõpetaja 400 ja Pärnu abiõpetaja 500 rbl.

Saaremaa komitee korjas oma 14 koguduse käest 737 rbl., 102 rubla enam kui enne. Kõige rohkem oliwad andnud: Kuresaare kogudus 203, Jamaja 135 ja Saaremaa mõisnikkude kassa 150 rbl. Abi saiwad: Kuresaare köster 75 ja Metsküla köster 25 rbl. Ka makseti õpetajate abikassale 150 ja köstrileskede-kassale 50 rbl. abiraha. Pääkomiteest saiwad: Anseküla õp. 500, Ruhno õp. 225 (Lõuna-Liiwimaa k. käest 375) ja Muhu koolid 150 rbl.

Tallinna komiteest tähendame nimelt seda, et Eesti majadest korjandus 485 rbl., s. o. 109 rbl. suurem oli kui enne. Wäljast poolt linn abi ei tarwitanud, sest et temal enesel 5 iseäralikku abikassad on.

Eestimaa 51 kihelkonnast tuli 4077 rbl. sisse, 120 rbl. vähem kui enne. Enam kui 500 rbl. andsiwad T. Toompää ja Rakwere, enam kui 200 T. Kaarli ja Paide, enam kui 100 Pühalepa, Keila, Juuru, Peetri, Ambla ja Nigula kogudused. Aga 2 kogudust (Jaagupi ja Wormsi) pole ühtegi saatnud. Abi anti 1640 rubla: Kaarli abiõpetajale 200, Märjamaa ja Martna wanadele õpetajatele (200), Emmaste (250), Paldiski (75), Madise (100) ja Iisaki (200) õpetajatele, ka Kaarli, Emmaste, Wormsi, Paldiski, Risti, Kuusalu, Türi ja Iisaku köstritele. Komitee walitsuse all on weel 2 kassad, mis ka abi on andnud.